

Qualitat democràtica i reforma dels partits

Francesc Trillas

La crisi econòmica que hem viscut des de 2008 ha anat acompanyada d'una crisi de les institucions i de la democràcia representativa. Els problemes de falta d'adaptació dels partits polítics a la realitat contemporània ja existien en bona part abans, però les dificultats dels partits que més havien governat per trobar solucions a la crisi econòmica han fet més cridaners a la vista dels electors aquests problemes. I malgrat això, els partits polítics, especialment els partits socialistes i socialdemòcrates, són un bé col·lectiu fonamental sense els quals es fa impossible plantejar programes seriosos de reformes igualitaristes i presentar equips de govern solvents. La reivindicació del bon nom de la política és doncs necessària, però ha d'anar acompanyada de fets.

El rol dels partits polítics en una democràcia moderna es posa de seguida de manifest quan ens

plantejem com seria una democràcia sense partits. Si fem un esforç d'imaginació, si la política es limités a una suma d'aventures individuals, seria impossible construir programes coherents i tradicions polítiques que tinguessin una mínima coherència, i l'acció col·lectiva es limitaria a una rivalitat individualista entre persones amb recursos suficients per finançar-se la dedicació política, sense cap altres interessos que els purament individuals. Els partits polítics que més han perdurat són col·lectivitats amb arrels, amb aliats internacionals, amb una història i amb una tradició de coherència amb uns valors i una ideologia, encara que aquesta s'hagi d'adaptar als temps.

Els partits són necessaris, però la partitocràcia no. Els bons partits són intermediaris entre els dirigents polítics i almenys una part de la societat. Els bons partits han de fer funcionar un filtre de qualitat sobre els responsables polítics democràtics i sobre l'elaboració de programes. No són eines per colonitzar totes les institucions de la societat. Al contrari, han de tenir les portes i finestres obertes, han de ser acollidors i atreure a tots els sectors que vulguin actuar a favor d'uns ideals.

La dedicació política i la seva remuneració són uns dels aspectes que sempre han causat controvèrsia. L'activitat política és treball-intensiva, no es pot substituir per màquines ni robots: requereix contacte personal, negociació, continuïtat, reputació. Per això des de principis del segle XX una de les reivindicacions de l'esquerra ha estat la remuneració pública dels càrrecs electes, perquè aquests no fossin monopolitzats per persones de les elits. En l'actualitat, la preocupació pel distanciament de la "classe política" respecte a la majoria de la població ha portat a oblidar que els seus per als polítics són una conquesta de l'esquerra. Si els responsables polítics de les institucions no cobren un sou suficientment digne serà impossible atraure a l'activitat política a les persones més preparades. Seria devaluar el sector públic pensar que els principals responsables institucionals han de funcionar a base de voluntariat. Podria funcionar durant un breu temps d'entusiasme, però no pot ser el fonament d'una activitat política seriosa.

Això no vol dir que no hi hagi d'haver un nivell superior de transparència en els contractes i salaris de l'administració. Hi ha de ser. I també s'ha d'evitar la per-

petuació de carreres polítiques per l'única raó que algunes persones ja s'han fet massa grans per tenir un altre ofici. Els partits polítics han de desenvolupar mecanismes formatius, institucionals i fins i tot financers perquè les persones que han dedicat una part important de la seva vida a l'acció política amb dedicació i honradesa, després no tinguin grans dificultats per poder desenvolupar una altra carrera professional. Lluny de dificultar que els polítics tinguin una altra feina després de la política professional, s'hauria de facilitar que la tinguessin, perquè d'aquesta manera no es produïrien fenòmens d'eternització i es podrien atreure persones que contemplin l'acció política institucional com una activitat temporal. El retorn a l'activitat professional o l'activitat professional posterior a la política no s'ha de convertir però en un mecanisme de captura dels responsables polítics per part d'empreses regulades o altres interessos. És a dir, un tractament seriós i modern del problema real de la professionalització de la política no ha de ser excusa per un funcionament lliure i desregulat del fenomen existent i real de les portes giratòries.

La millora de la democràcia (eleccions primàries, i no només per al cap de llista), referèndums, una política formativa moderna, i la utilització de les noves tecnologies de forma realment interactiva, han de ser aspectes d'un debat totalment necessari. La governança corporativa dels partits polítics, la transparència i la lluita contra la corrupció i el clientelisme s'han d'anitzar amb la mateixa profunditat com aquestes qüestions s'anitzen en l'empresa privada lucrativa o no lucrativa.

Per aquestes raons, la Fundació Rafael Campalans organitza una jornada de debat per tractar propostes que siguin d'utilitat al Congrés del PSC, per tal d'introduir reformes que facin possible que el nostre partit sigui el gran bé col·lectiu que més que mai necessiten les classes populars a Catalunya.

Francesc Trillas és membre de la Comissió Executiva de la Fundació Rafael Campalans.